

SİYASİ PARTİLERİN SEÇİM BEYANNAMELERİNDE YEREL KAMU HİZMETİ YAKLAŞIMI

Tuğba YOLCU

Prof. Dr., Tarsus Üniversitesi, Siyaset Bilimi ve
Kamu Yönetimi Bölümü,
tugbayolcu@tarsus.edu.tr

0000-0002-7131-7545

A. Muhammet BANAZILI

Dr. Öğr. Üyesi, Tarsus Üniversitesi, Siyaset Bilimi
ve Kamu Yönetimi Bölümü,
muhammetbanazili@tarsus.edu.tr

0000-0002-5088-9587

Atıf / Citation: Yolcu, T. & Banazılı, A. M. (2025). Siyasi partilerin seçim beyannamelerinde yerel kamu hizmeti yaklaşımı. *İnönü Üniversitesi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, (İNİJOSS), 14(1), 305-322.

<https://doi.org/10.54282/inijoss.1651264>

Öz

Kamu hizmeti kavramı kamu yararını esas alarak kamu otoritesi tarafından sunulan hizmetler olarak tanımlanmaktadır. Yerel kamu hizmeti kavram ve olgusu ise kamu hizmetlerinin belirli ve geniş bir mekânda yerel birimler tarafından sunulması ile ortaya çıkan kent hizmetlerinin yerel yönetim birimleri olan belediyeler veya büyükşehir belediyeleri tarafından sunulmasını ifade etmektedir. Yerel düzeyde sunulan hizmetler toplumların sosyal, ekonomik ve kültürel kalkınmasında kritik bir role sahiptir. Bu hizmetler, bireylerin ve toplulukların yaşam kalitesini artırmak, sosyal adaleti sağlamak, toplumsal bütünleşmeyi güçlendirmek ve yerel ihtiyaçlara uygun çözümler üretmek için vazgeçilmezdir. Bu nedenle yerel kamu hizmetlerinin siyasi partiler tarafından nasıl ele alındığı vatandaşların ihtiyaçların karşılanması noktasında önemlidir. Çalışma bu önemden hareketle 2024 yerel seçim beyannamelerinde kamu hizmetlerine yönelik bir analizi hedeflemektedir. Seçim beyannameleri siyasi partilerin politika önerilerini sundukları en temel belgelerdir. Bu noktada siyasi partilerin yerel seçim beyannameleri MAXQDA programı ile yerel kamu hizmeti temaları ile içerik analizine tabi tutulmuştur. Çalışma sonucunda siyasi partilerin yerel kamu hizmetlerine dair vaatlerinde ekonomik temelli kamu hizmetlerinin yoğun bir şekilde ele alındığı sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Seçim beyannameleri, Yerel yönetimler, Yerel kamu hizmeti.

LOCAL PUBLIC SERVICES APPROACH IN THE ELECTION MANIFESTOS OF POLITICAL PARTIES

Abstract

The concept of public service is defined as services provided by the public authority on the basis of public interest. The concept and phenomenon of local public service refers to the provision of urban services by municipalities or metropolitan municipalities, which are local government units, resulting from the provision of public services by local units in a specific and wide area. Services provided at the local level have a critical role in the social, economic and cultural development of societies. These services are indispensable to improve the quality of life of individuals and communities, to ensure social justice, to strengthen social integration and to produce solutions appropriate to local needs. For this reason, how these services are handled by political parties is important for meeting the needs of citizens. Based on this importance, this study aims to analyse public services in 2024 local election declarations. Election manifestos are the most basic documents in which political parties present their policy proposals. At this point, local election declarations of political parties were subjected to content analysis with local public service themes using MAXQDA programme. As a result of the study, it is concluded that economic-based public services are intensively addressed in the promises of political parties on local public services.

Keywords: Election manifestos, Local governments, Local public services.

GİRİŞ

Günümüzde demokrasinin en temel kurumları arasında olan yerel yönetimler halka en yakın birimlerdir. “Belediye”, “belediye yönetimi”, “kent”, “yerel yönetim”, veya “komün” denildiğinde yerel topluluğa kamu hizmeti sunan siyasal, ekonomik, sosyal ve yönetsel kuruluşlar akla gelmektedir (Keleş, 2000, s. 29). Yerel yönetimlerin siyasal olarak var olma nedenleri antik sitelerde başlamakla birlikte demokrasi, eşitlik, özgürlük ve katılım gibi kavramlarla ayrılmaz bir bütün içerisinde yer alması uzun soluklu tarihsel ilerleme sonucunda mümkün olmuştur. Bu bağlamda yerel yönetim-demokrasi-yerel siyaset üçlüsü birbirlerini tamamlayan kavram ve olgular haline gelmiştir (Görmez ve Yaylı, 2018, ss. 42-43).

İçerisinde bulunduğumuz yüzyılda kentleşme ve demokratikleşme atılımlarına bağlı olarak kentler, siyasal yetki paylaşımı için yapılan mücadelelerin odak noktası haline gelmiştir. Bunun neticesinde kent-siyaset ilişkisi bir potada eriyerek yerel/kentsel siyaset kavramını doğurmuştur. Bu nedenle yerel düzeyde iktidar olmayı arzulayan siyasi partiler, yerelde yürütecekleri seçim kampanyaları ile kentlerin sorunları ve ihtiyaçlarını mevcut kaynaklarla karşılamaya girişmektedirler (Keleş, 2019, ss. 133-137). Bunun yanında yerel seçimlerin, gelecekte yapılacak olan genel seçimlerin sonuçlarına potansiyel etki edebilmesi bakımından da yerel siyasetin önemi bir kez daha ön plana çıkmaktadır (Şahin, 2021, s. 234). Türkiye’de hızlı nüfus artışıyla birlikte kent nüfusunun toplam nüfus içerisindeki oranı da artmaktadır (Toprak, 2021, s. 189). Buna paralel olarak ihtiyaçlar ve hizmetler çeşitlenmekte; belli bir alanda yaşayan nüfusa daha hızlı ve nitelikli kamu hizmeti sunma gerekliliği ortaya çıkmakta (Acar ve Akman, 2021, s. 1) ve dolayısıyla yerel kamu hizmetlerini kimin sunacağı konusu kritik önem taşımaktadır.

Yerel kamu hizmetlerinin etkili bir şekilde sunulması, toplumların sosyal, ekonomik ve çevresel ihtiyaçlarını karşılamak için önemli bir role sahiptir. Etkili yerel yönetim, toplumun genel refahı ve yaşam kalitesi için temel unsurlardan biridir. Demokratik yerel siyasette bu hizmetlerin kimler tarafından verileceği seçimlerle belirlenmektedir. Bu noktada yerel siyasette siyasi partiler önemli bir unsur olarak ortaya çıkmaktadır. Siyasi partiler ülke genelinde örgütlenerek genel veya yerel seçimlerde merkezi yönetim ya da yerel yönetimler üzerinde idare yetkisi almaya çalışmaktadırlar. Birçok ülkede olduğu gibi Türkiye’de de bir siyasi partinin iktidara gelebilmesi demokratik seçimlerle gerçekleşebilmektedir. Bu nedenle vatandaşın desteğini almak, sorunlarını doğru analiz edebilmek ve ihtiyaç duyulan hizmet alanlarını stratejik olarak saptayabilmek siyasi partiler için önem arz etmektedir. Bunun için siyasi aktörler programlar, politika belgeleri ve bildirgeler hazırlayarak vaatlerini, projelerini ve odak noktalarına aldıkları hizmet alanlarını

seçmen kitlesiyle paylaşmaktadır. Doğal olarak, siyasi partilerin sayılan bütün bu belgelerde kamusal ihtiyaç, sorun ve beklentilerin nasıl ele aldıkları siyasi partilerin başarısını etkilemektedir (Zeyrekli-Yaş, 2022, s. 287). Seçim beyannameleri, siyasi partilerin ve adayların seçmenlere sunduğu politika belgeleri olduğu için politika yapım sürecinde kritik bir role sahiptir. Bu beyannameler, hükümetin ve parlamentonun politika ve programlarına yön verir, demokratik katılımı teşvik edebilmekte, toplumsal farkındalığı artırabilmekte ve hükümetin halka karşı sorumluluğunu güçlendirebilmektedir. Dolayısıyla seçim beyannamelerinin demokratik bir toplumun işleyişi için önemli bir araç olduğunu öne sürmek mümkündür.

Bu kapsamda çalışmada siyasi partilerin yerel seçimlerde yerel kamu hizmetlerini nasıl ele aldıkları incelenmiştir. Bunun için Türkiye Büyük Millet Meclisinde (TBMM) grubu olan siyasi partilerin 31 Mart 2024 yerel seçimlerde kamuoyuyla paylaştıkları yerel seçim beyannameleri incelenmiştir. Çalışmada ilk olarak yerel yönetim ve yerel kamu hizmetlerine ilişkin kavramsal ve kuramsal açıklamalar yapılarak yerel kamu hizmeti ile siyasi parti ilişkisi irdelenmiştir. Akabinde mecliste grubu bulunan altı siyasi partinin yerel seçim beyannameleri içerik analizine tabi tutulmuştur. Analize yönelik bulgular değerlendirilerek çalışmanın temel problemi çerçevesinde sonuca dair çıkarımlar ele alınmıştır.

1.KAVRAMSAL VE KURAMSAL ÇERÇEVE: YEREL YÖNETİMLER VE YEREL KAMU HİZMETİ

19. yüzyılda dünyada yerel kamu hizmetlerine ilişkin vurgular artmıştır. Yerel kamu hizmetlerinin öneminin anlaşılmasında yönetimde planlı ekonomi taleplerinin olması; bilgi-iletişim teknolojileri alanında olumlu gelişmelerin yaşanması; farklı uluslardaki siyasi partilerin büyümesi ve çoğunun sosyal refahı artırmaya yönelik hedefler ortaya koyması; yerel hizmetlerin karşılanması gerektiğine dair genel kanının gelişmesi; modern kamu hizmetlerinin geleneksel yöntemlerle yalnızca merkezden yerine getirilmesinden ziyade merkezle uyumlu yerel birimlerce planlı olarak karşılanması düşüncesi ve yerel güvenlik ve savunma ihtiyaçlarının önem kazanması gibi dinamikler oldukça etkili olmuştur (Britannica.com., 2024). Benzer şekilde sanayileşme, göç hareketleri, nüfustaki artışlar, bilgi ve iletişim teknolojileri alanında atılan devasa adımlar gibi değişkenlere bağlı olarak kentler daha fazla büyüyerek kamusal hizmetlerdeki ihtiyaçlar da çeşitlenmektedir. Bundan dolayı yalnızca yerel yönetimlerin görev ve sorumluluk alanlarındaki foksionları değil aynı zamanda bu kuruluşlarla ilgili yasal düzenlemelerin de yeniden gözden geçirilerek iyileştirilmesi gerekliliğini doğurmuştur (Alıcı, 2020, s. 49).

Türkiye’de kentli nüfusu 1940’lı yıllardan sonra ivme kazanarak bu kitlenin yaklaşık %80’i kentlerde ikamet etmeye başlamıştır. Artan kentli nüfusun ihtiyaçlarının giderilmesi için belediyelerin de sorumlulukları artarak 1980’li yılların başlarında kamusal hizmetlerin giderilebilmesi için büyükşehir belediyeleri kurulmuştur. 2000’li yıllarda ise yerel yönetim alanında bir takım yasal reformlar gerçekleştirilmiştir. Buradaki amaç yerel yönetimlerin sorumluluk ve yetki alanlarının genişletilerek idari vesayeti daraltmak olmuştur. Nitekim 6360 sayılı kanunla birlikte küçük belediyeler kapatılarak, belediye yetki alanları il/ilçe sınırlarına kadar genişlemiş ve büyükşehir belediyeleri yerel nüfusun yaklaşık %75’ine hizmet götürür hale gelmeye başlamıştır (Kavas-Urul ve Sertesin, 2015, s. 2). İl özel idareleri, belediyeler ve köyler olmak üzere üç kademeli yerel yönetim sisteminin uygulandığı Türkiye’de; belediye yönetimleri il ve ilçe belediyeleri ile büyükşehir belediyelerinden oluşmaktadır. İl ve ilçeler 2005 senesinde yürürlüğe giren “5393 Sayılı Belediye Kanunu’yla” yönetilmekte iken büyükşehir belediyeleri ise 2004 senesinde kabul edilen 5216 Sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu ile büyükşehir yönetimlerinde bütünleşme politikası yaklaşımı kapsamında hazırlanan 2012 senesinde kabul

edilen “6360 Sayılı On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun”dur (Kızılboğa Özasan vd., 2014, ss. 218-219). 5216 sayılı kanunundaki düzenlemelere rağmen büyükşehir ile alt belediyeleri arasında yetki ve görev paylaşımı hususunda dengenin sağlanamaması ve büyükşehir belediyesinin alt belediyeler üzerinde geniş vesayet yetkisine sahip olması nedenleriyle 6360 sayılı kanun hazırlanmıştır. Mezkûr kanunla birlikte hem bu vesayetin bir nebze de olsa yumuşatılmaya çalışılması hem kırsal ve kentsel yerleşkelerdeki yerel kamusal ihtiyaçların giderilmesi hem de verimlilik ve etkinlik ilkeleri çerçevesinde demokratik yönetim yaklaşımının tesis edilebilmesi hedeflenmiştir (Kızılboğa ve Alıcı, 2013, ss. 359-360).

Yerel yönetimler *decentralization* (yerinden yönetim) ilkesi gereği kamu hizmetlerinin vatandaşla buluşturulmasında görevli mercilerdir. Yöre halkının idare edilmesinde ve karar organlarının yine yöre halkının iradesiyle belirlendiği demokratik kuruluşlardır (Keleş, 2020, s. 46). Türkiye Cumhuriyeti’nde yerel yönetimler, merkezi yönetimin egemen olduğu ve yerel yönetimler üzerinde idari vesayet uyguladığı bir devlet geleneğinden gelmektedir. Türkiye’de, merkezi yönetimin baskınlığı altındaki âdem-i merkezîyetçiliğin iki türü bulunmaktadır. Birincisi işlevsel olarak örügütlenmiş olan üniversite ve Kamu İktisadi Teşebbüsleri gibi özel konular üzerinde hizmet sunan birimler iken ikincisi sınırlı bir coğrafi alanda birden fazla konuda hizmet veren yerel yönetimlerdir (Kartal vd., 2015, s. 9). Bu çalışmada ise âdem-i merkezîyetçiliğin olgunlaşmasına katkıda bulunan ikinci unsur, yani yerel yönetim kuruluşları üzerinde durulmuştur.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası’nın 127. maddesinde yerel yönetimler il, belediye ve köylerde yaşayan halkın mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kanunla belirtilen ve görev, yetki ve sorumlulukları yine kanunda açıkça belirtilmiş olan; karar organları seçmenler tarafından demokratik yollarla tayin edilen; kamu tüzel kişiliğine sahip kuruluşlar (T.C. Anayasası, 1982, md. 127) olarak tanımlanmıştır. Kanundan hareketle yerel kamusal ihtiyaçların karşılanmasında en asli sorumluluğun yerel yönetimlere ait olduğu anlaşılmaktadır. Türkiye’de belediyelerin, yerel yönetim sistemi içerisinde birincil organ olduklarını belirtmek mümkündür. Tarihsel süreç içerisinde temel kentsel hizmetler belediyeler eliyle yerine getirildiği için halk nezdinde yüksek bir görünürlük ve farkındalık düzeyine sahip olmuşlardır. Dolayısıyla Türkiye’de insanlar yerel yönetimlerden bahsederken aslında belediyelere atıfta bulunmakta, kentlerin ve kentlilerin ihtiyaçlarının karşılanmasında sorumlu yerel yönetim organının belediyeler olduğu algılanmaktadır (Şengül, 2010, s. 69). Halk düzeyindeki ve halkla doğrudan bağı olan yerel yönetimler il, ilçe ve köylerdeki gündelik ihtiyaçların karşılamasında en asli idarelerdendir. Bu kapsamda yerel yönetimlerin birtakım özellikleri taşımaları gerekmektedir. Bunlar (Onuoha ve Ufomba, 2019, s. 233); özel yargılama yetkisine sahip olunması, yerel nüfusun bulunması, kalıcı kuruluşlarının olması, yasal statüsünün olması, kendisine ait personelinin bulunması, bütçe hazırlama yetkisinin olması, vatandaşların temsil edildiği mekanizmaların oluşturulması ve yerel özerkliğe haiz olmasıdır. Özellikle federal yapıdaki ülkelerde sıklıkla karşılaşılan özel yargılama yetkisinde yerel yönetimler, kendi hizmet alanları içerisinde ve kendilerine ait organlarıyla vatandaşlara yargılama hizmetleri vermektedirler. Ancak bu özel duruma Türkiye Cumhuriyeti gibi üniter yapıdaki ülkelerde rastlamak pek mümkün değildir (Çağdaş, 2019, s. 173).

Yerel popülasyonun olmasından kastedilmek istenen yerel yönetimlerin kendilerine özgü nüfusunun olması ve hizmet vereceği kitlenin ihtiyaçlarının doğru bir şekilde analiz edilmesidir. Yerel yönetimlerin kendilerine ait gelirleri ve bütçeleri bulunmaktadır. Yerel yönetimler bu kaynaklarını gerek kamu hizmetlerinin karşılanması için gerek bu hizmetleri gerçekleştirecek insan kaynağının temin edilmesinde kullanmaktadır (Reddy vd., 2015). Bu çerçevede, yani yerel yönetimlerin kendilerine ait bütçelerinin ve insan kaynağının olması, özerkliklerinin tesis edilebilmesindeki en önemli unsurlar olmakla beraber yine bu özerkliklerini vatandaşların katılımıyla serbest ve demokratik seçimlerle birlikte sürdürmesi önemli diğer bir faktördür.

Genel anlamıyla kamu hizmeti kavramı toplumun ihtiyaç duyduğu mal veya hizmetlerin kamu kurumunun bizzat kendisi tarafından veya gözetimi altındaki özel bir teşebbüs aracılığıyla karşılandığı hizmetlerin bütünüdür. Yerel kamu hizmeti ise belli bir yöredeki kimselerin ihtiyaçlarının merkezi yönetim yerine yerel yönetim kuruluşları tarafından yerine getirilmesidir (Usta ve Bilgiç, 2016, s. 251). Kamu hizmetlerini sunacak olan aktörlerin kimin olduğu belli iken bu hizmetlerden hangilerinin kamu hizmeti olarak değerlendirileceği konusu tartışılmakta olan konulardan biridir. Diğer bir ifadeyle hangi hizmetlerin yereli ilgilendirdiği hangilerinin ulusal (milli) düzeyde olduğu konusu sorunlu bir alan olarak değerlendirilmektedir (Ökmen ve Çağatay, 2014, s. 90). Genel olarak ulusu ilgilendiren hizmetlerin merkezi idare tarafından; yerel ve belli bir bölgeyi ilgilendiren hizmetlerin ise o bölgede seçilmiş olan yerel yönetim kuruluşu tarafından yerine getirileceği ilke olarak benimsenmiştir (Sezer ve Vural, 2010, s. 208). Ancak belirtilmesi gerekir ki kamu hizmetlerinin kapsamı ister yerel isterse ulusal nitelikte olsun asıl amaç kamu yararını tesis etmek, kaynakları hakkaniyetle pay etmek ve bunları toplumun her kesimindeki bireylerin eşit olarak istifade edebileceği şekilde faydalanabilmesini sağlayabilmektedir.

Daha önceki bölümlerde de belirtildiği üzere Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 127. maddesinde yerel yönetimlerin mahallin ortak gereksinimlerini karşılamakla yükümlü olduğu belirtilmiştir. Anayasadaki bu ibareden hareketle yerel yönetimlerin söz konusu kanunun ilgili maddesine aykırı olmamak koşuluyla kendi hizmet alanı içerisindeki kamu hizmetini yerel hizmete dönüştürebilecektir (Banazılı, 2018, s. 114). Aynı şekilde yerel nitelikteki bir kamu hizmetinin ise aslında ülkenin bütününe ilgilendiren ulaşım, sağlık, iletişim, temiz su arzı türündeki hizmet alanlarının olması nedeniyle bunların ulusal nitelikteki birer kamu hizmetleri olduklarının değerlendirilmesinin yanlış olmayacağı düşünülmektedir. Bu bağlamda genel hatlarıyla kamusal hizmetlerin türleri ve ihtivası aşağıdaki tabloya aktarılmıştır:

Tablo 1: Kamusal Hizmetlerin Türleri ve İhtivası

Yönetmel Kamu Hizmetleri	Ekonomik Kamu Hizmetleri	Sosyal Kamu Hizmetleri	Bilimsel, Teknik ve Kültürel Kamu Hizmetleri
Eğitim, sağlık, güvenlik, çevre	Endüstriyel ve ticari faaliyetler, alt/üst yapı yatırımları	Emeklilik, sosyal güvenlik, dezavantajlı grupların desteklenmesi, göç, temiz su arzı, toplu taşıma	Bilim, teknik, sanat, sinema, tiyatro, bale, gastronomi ve şehir tanıtım fuarları

Kaynak: (Denek, 2019, s. 420'dan yararlanılarak araştırmacılar tarafından düzenlenmiştir).

Kamu hizmetlerinin türü ve kapsamı her ne olursa olsun taşıdığı oldukları belli başlı ortak ilkeler bulunmaktadır. Bu ilkeler şöyle belirtilmiştir: “Kesintisizlik (süreklilik) ve düzenlilik”, “uyarlama (değişkenlik)”, “nesnellik ve eşitlik” ve “meccanilik (bedelsizlik)” ilkelerinden oluşmaktadır. *Kesintisizlik ve düzenlilik* ilkesi kamu hizmetlerinin belli bir plan ve program dahilinde nizami olarak yürütülmesi gerektiğini ve sunulacak olan kamusal hizmetlerin sürekliliği anlamına gelmekle birlikte bu iki ilke birbirinden ayıramamaktadır (Bağrıaçık, 2018, s. 158; Atasayın, 2012, s. 67; Onar, 1966). *Uyarla(n)ma (değişkenlik) ilkesi değişen ve dönüşen çevresel şartlara adapte olabilme ve sunulacak olan kamu hizmetlerinin yöntem ve tekniklerinin de bu durum göz önünde bulundurularak uyarlanmasıdır* (Kılıçel, 2024, s. 61). *Nesnellik ve eşitlik* ilkesi idarenin kamu hizmetlerini yerine getirirken bireylere karşı nesnel olması, hizmetlerden tüm kesimlerin yararlanılmasının sağlanması ve yöre halkının yönetime katılma yönünde eşit hareket etmesidir (Albal, 2020, s. 216). *Meccanilik (bedelsizlik)* ilkesi ise kural olarak kamu hizmetlerinden yararlananlardan bir bedel alınamayacağı anlamına gelir. Fakat günümüzde

kamu hizmetleri sunumunun belli bir ücret karşılığı yapılması bu ilkenin kamu hizmetlerinin bedelsiz olduğu fikrini yanlışlamaktadır (Özkaya-Özlüer, 2022, s. 294).

2.YEREL KAMU HİZMETİ- SİYASİ PARTİ İLİŞKİSİ

Belediyelerde karar alma ve dolayısıyla kamu hizmetlerinin sunum süreçlerine vatandaş katılımının sağlanmasının tarihi eskilere dayanmaktadır. Özellikle 1980'li yıllardan itibaren hem akademik literatürde hem de yerel yönetimler alanında "belediye siyaseti" kavramının önemi daha çok artmaya başlamıştır (Tausanovitch ve Warshaw, 2014, s. 606). Bu durumun ortaya çıkmasında genel olarak şu üç gelişme oldukça etkili olmuştur (Sutcliffe, 2008, ss. 59-60):

Bunlardan ilki 1980'lerde Birleşik Krallıkta Thatcher ve Amerika Birleşik Devletleri'nde Reagan yönetimleri döneminde kök salmaya başlayan liberal tezlerle birlikte "tüketici/müşteri/vatandaş odaklı" yaklaşımın benimsenmeye başlanmasıdır. Böylece idare, hizmet sunarken vatandaşlara, özel sektörde olduğu gibi müşteri gözüyle bakarak her bir vatandaşın kamu hizmetlerine yönelik faydasını maksimum seviye çıkartmaya ve sunulan hizmetlere ilişkin geri bildirimlerin alınması hedeflenmeye başlanmıştır. Bu noktada aslında yerel vatandaşların, belediyeler tarafından sunulan hizmetlerin tüketicileri oldukları vurgulanmaktadır. Nitekim bu yaklaşıma göre vatandaşların kamu hizmet süreçlerine katılmaları hem yapılacak olan hizmetlerin niteliğini artıracak gibi hem de yerel karar alıcıların vatandaşların istek ve taleplerine karşı daha duyarlı hale gelmesine imkân tanımaktadır.

Belediye siyaseti kavramını ön plana çıkartan ikinci etken, vatandaş nezdinde politika yapımcıların yerel topluluklar için hangi kamu hizmetinin götürüleceği ve hangilerinin yerel için en iyi olduğunu bilme becerilerine olan inancın azalmasına bağlı olarak halkın kamu hizmeti sunum süreçlerine katılımına yönelik ilginin artması olmuştur. Bir nevi öz-yönetim modelini teşkil eden bu etkende vatandaş yönetime ve karar alma süreçlerine dahil edilerek kendilerine sunulacak olan hizmetlerin doğru, yerinde ve ihtiyaçlara uygun bir şekilde karşılanmasını olanaklı hale getirecektir. Başka bir deyişle, yerel kamu politikaları oluşturulurken yukarıdan aşağıya (*top-down*) bir yaklaşımdan ziyade aşağıdan yukarıya (*down-top*) doğru bir modele geçmek arzusu vardır. Bu bakış açısına göre yerel siyasetçiler ve yöneticiler etkili kamu politikaları oluşturan aktör konumunda değillerdir. Bunun yerine yerel halkla yakın temasta bulunularak, onları dinleyerek ve halkla ilişkiler kurarak yerelin talep ve şikâyetleri dinlenip yerel topluluğun desteğini alarak yerelin güçlendirilmesi gerekmektedir.

Üçüncü ve son etken ise vatandaşın yönetime katılımının değerine olan inançla ilgilidir. Bu görüşe göre, yerel seçimlere katılım oranının azalması, temsili demokrasinin geleneksel araçlarına olan güvenin sarsıldığı anlamına gelmektedir. Halkın demokratik kurumlara olan inancını yeniden tesis etmenin yolu ise, vatandaşla istişare etmek ve katılımcı mekanizmalar yoluyla halkın karar alma süreçlerine daha fazla eklemlenmesinin sağlanmasından geçmektedir. Dolayısıyla ulusal ve yerel siyasetteki tüm bu eğilimler belediyelerde karar alma süreçlerinde vatandaş katılımını zorunlu kılıp yerel siyasetçilerin vatandaşın istek, talep ve ihtiyaçlarına göre yerel politikalar oluşturulmasını stratejik bir öncelik haline getirmiştir.

Yerel yönetim kuruluşları içerisinde en önemlilerinden birisi olan belediyeler endüstrileşme, küreselleşme, kentleşme, hızlı nüfus artışı, iç ve dış göç hareketliliği başta olmak üzere dinamik çevresel şartlardan etkilenmektedir. Bu etkileşime bağlı olarak hizmet çeşitliliği ve vatandaşların taleplerinin artmasıyla bu kuruluşların hizmet edecekleri alanlar da genişlemiştir. Bu nedenle yerel yönetimler daha çok kaynağa ihtiyaç duymakta ve dolayısıyla halkla daha fazla temas halinde olması gerekmektedir (Ökmen ve Çağatay, 2014, s. 88). Demokrasinin en önemli kaldırıcılarından birisi olan siyasi partiler ise yerel ve ulusal siyaset arasında bütünlüğü sağlayarak (Negiz ve Akyıldız, 2012, s. 177), yerel idareler ve kamu hizmeti alıcıları arasında önemli bir köprü işlevi görmektedir. Öte yandan Türkiye'de uzun yıllardır tartışılan Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemine geçiş süreci 16 Nisan 2017 tarihinde yapılan Anayasa değişikliği

referandumuyla birlikte gerçekleşmiştir. Böylece yeni hükümet sisteminde de siyasi partilerin yerel yönetimler için nasıl bir yol izleyecekleri, nasıl bir yerel yönetim modeli öngördükleri, hizmet alanlarında ne tür somut adımlar atacakları ve yeni sistemde hangi temel alanları öncelikledikleri konuları daha fazla önem kazanmaya başlamıştır (Kavas, 2018, ss. 1-2).

İkamet edilen beldelerin veya mekânların yönetiminden sorumlu kademeler genel olarak kent yönetimi olarak tanımlanmaktadır. Bu anlamda kent yönetimlerinden, kentin yönetiminde görevli olan merkezi yönetim ve yerel yönetimlerden sorumlu aktörler kastedilmektedir. Ancak *subsidiarite* (yerindenlik) ilkesi gereği kentsel hizmetlerin vatandaşla buluşturulmasında yerel yönetimler birincil derecede sorumlu kuruluşlardır. Dolayısıyla vatandaşlara en yakın yönetim kademesi olan belediyelerin kamu hizmetlerini doğrudan sunan taraf olması gerekmektedir (Uçar ve Eryiğit, 2020, s. 181). Bu açıklamalardan yola çıkarak gerek büyükşehir belediyelerinde gerekse klasik belediyelerde olsun, kamusal hizmetlerden yararlanan nüfusun fazla olması nedeniyle bu hizmetlerin kimin sunacağını belirlenmesi siyasi partilerin seçim yarışları sonucunda vatandaşların oylarıyla belirlenmektedir.

Yöre halkının müşterek ihtiyaçlarını karşılayarak yerel kamu hizmeti sunmakla yükümlü olan belediyeler yerel siyasetin en önemli aktörleri olarak görünmektedir (Kavas, 2017, s. 75). Kent ve kent yönetimi kavramları yerel siyasetin merkezinde yer almaktadır. Yerel siyaset, yereldeki vatandaşların ihtiyaçlarını karşılayabilmek amacıyla, yine yerel ölçekteki imkanların ve kaynakların kullanılarak sürdürülen yerel iktidar mücadelesidir (Özel vd., 2009, ss. 35-36). Yerel siyaset ve kentsel hizmetler arasındaki ilişkiyi gerek fiziki ve fonksiyonel gerekse politik bağlamda ele alan çalışmalar olsun bütün değerlendirmelerdeki amaç yaşanabilir bir kent oluşturma gayesidir (Sezik, 2019, s. 705). Zira yerel siyasetin direkt ilgilendiği alan kent ve kente ait olan olmasından dolayı, yerel hizmet kavram ve olgusuyla ayrılmaz bir bütün içerisinde. Bundan dolayı siyasi partilerin yerel kamu hizmeti yaklaşımlarının kavranabilmesi için öncelikle yerel siyasetin doğasının kavranmasının gerekli olduğu düşünülmektedir.

Siyasi partiler hem vatandaşların gereksinim duydukları kamusal hizmetlerin karşılanmasında hem de temsili demokrasilerde vatandaşların yönetime katılmalarına katkı sağlamaktadırlar. Bu nedenle siyasi partiler yerel seçimlerde demokratik katılım politikalarını ön plana çıkartarak hazırlamış oldukları seçim beyannameleriyle seçmen davranışını kendi lehlerine çevirme amacı gütmektedirler (Gürcüoğlu, 2020, s. 1047). Yerel seçim beyannameleri siyasi partiler tarafından oyunu istedikleri hedef kitleye yönelik hayata geçirmeyi arzuladıkları kamu hizmetlerine ilişkin vaatlerini ve projelerini içeren bir tür sözleşme niteliğindeki metinlerdir. Ancak söz konusu metinlerde ortaya konulan vaatler ve projeler, aday partinin seçimi kazanmasının akabinde yerine getirip getirmemesi konusunda bir zorunluluğu bulunmamaktadır. Yani yerel seçim beyannamelerin siyasi partiler nezdinde herhangi bir bağlayıcılığı bulunmamakla birlikte (Kavas ve Düşündere, 2019, ss. 1-2) bu metinlerin daha ziyade bir yerel hizmet strateji bildirimleri olduğunu öne sürmek mümkündür.

3.ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Çalışmada içerik analizi yönteminden faydalanılmıştır. Bu yöntem, sosyal bilimlerde kullanılan çok işlevli ve giderek gelişen bir teknik olarak nitelendirilmektedir. İçerik analizi sosyal gerçekliği araştırmak için önceden belirlenmiş ölçütlerle kavramları, metinleri ve diğer materyalleri tımdengelim temelli bir okuma aracı olarak tanımlamaktadır. Bu metodolojik araç ve teknikler, planlama aşamasında zayıf görünse de uygulamada etkili ve ilginç sonuçlar sağlayabilmektedir. Metinden nicel ve nitel verilere dönüşüm yapabilme yeteneğiyle, yazılı metinlerden yazılı olmayan mesajlara ulaşmayı mümkün kılmaktadır (Tavşancıl ve Aslan, 2001,

s. 21-22). Bu yöntem ile ele alınan materyaller içerisindeki kavramların anlamları teorik kısımda açıklanan bilgiler ile uyumunu da sağlamaya çalışmaktadır.

İçerik analizi nitel verilerin nicele dönüştürülmesine de olanak sağlamaktadır. Sayısallaştırma çalışmaların güvenilirliğini artırabilmektedir. Bu bağlamda güvenilirlik, veri analizi sonuçlarının tekrarlanabilir olması veya aynı verileri analiz eden farklı araştırmacılar arasında uyum ve tutarlılık sağlanması anlamına gelmektedir. Ayrıca, analizin temelini oluşturan kategorilerin belirli standartlar dahilinde yapılması da güvenilirliği artırabilmektedir. Başka bir amaç ise yanlılığı azaltmaktır. Yansızlık hedeflendiğinde tamamen nesnel veriler elde etmek değil, analizlerde yorumlamaların daha adil bir şekilde yapılmasını sağlamaktır (Metin ve Ünal, 2022: 277). Bununla birlikte nitel verilerin sayısal olarak temsil edilmesiyle kategoriler arasında karşılaştırma yapılabilir hale gelebilmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2000, s. 162). Nitel içerik analizi çalışmalarında betimleyici ve açıklayıcı sorular kullanılmaktadır. Betimleyici sorular bir durumun veya olgunun nasıl tanımlandığını veya ne olduğunun anlaşılmasına yardımcı olurken, açıklayıcı sorular neden veya niçin gibi sebep-sonuç ilişkilerinin anlaşılmasına yönelik soruları içermektedir. Bu tür analizlerde içeriğin gözle görünen yönlerinden ziyade, derinlemesine gizli mesajlar ve iletiler keşfedilmeye çalışılmaktadır. Yani, yüzeysel olarak görünmeyen ancak önemli olan altta yatan anlamları ve mesajları ortaya çıkarmak amaçlanmaktadır (Yüksel, 2019, s. 142). Çalışmada yerel seçim beyannamelerinde kamu hizmetlerine yönelik betimleyici bir içerik analizi yapılmıştır.

İçerik analizinin ilk aşaması araştırma probleminin tanımlanmasıdır. Çalışma yerel seçimlere yönelik bir analizi hedeflediğinden “*Yerel kamu hizmetlerinin siyasi partilerce nasıl ele alındığı?*” araştırmanın temel problem cümlesidir. Bu temel problem cümlesi bağlamında “*Hangi kamu hizmetlerinin yerel seçim kampanyalarında ön plana çıkarıldığı?*” da araştırma içinde cevaplanması hedeflenen sorulardan biridir.

Analizin ikinci aşamasında ise örneklem belirlenmiştir. Bu amaçla iki kısıtlama yapılmıştır. Birincisi zaman kısıtlamasıdır. Buna göre 2024 yerel seçimleri örnekleme dahil edilmiştir. Diğeri ise siyasi partilere yönelik kısıtlamadır. Burada ise TBMM grubu bulunan altı siyasi partinin¹ seçim beyanname/bildirgeleri araştırmaya dahil edilmiştir. Buna göre aşağıda yer alan tablodaki partiler ve bu partilere ait seçim beyannameleri araştırma kapsamında içerik analizine tabi tutulmuştur.

Tablo 2: İçerik Analizine Tabi Tutulan Seçim Bildirge/Beyannameleri

Parti	Seçim Bildirge/Beyannameleri
Adalet ve Kalkınma Partisi (AK Parti)	Türkiye Yüzyılı Şehirleri İçin Gerçek Belediyecilik
Cumhuriyet Halk Partisi (CHP)	İşimiz Gücümüz Türkiye
İyi Parti	Türkiye İçin En İyisi
Milliyetçi Hareket Partisi (MHP)	Üretken Belediyecilik
Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi (DEM Parti)	Yerel Demokrasi ile Özgür Kentlere
Saadet Partisi	Daha İyi Bir Yaşam Senin Hakkın Türkiye

İçerik analizinin üçüncü aşaması ise yukarıda belirlenen örnekleme analiz edecek çözümleme birimlerinin belirlenmesidir. Bu aşamada tema ve kodlar belirlenmiştir. Kategori ya da tema,

¹ Türkiye Büyük Millet Meclisinde grubu olan partiler şunlardır: Adalet ve Kalkınma Partisi (AKP), Cumhuriyet Halk Partisi (CHP), İyi Parti, Milliyetçi Hareket Partisi (MHP), Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi (DEM Parti) ve Saadet Partisi'dir.

içerik analizinde elde edilen kavramlardan daha soyut, genel ve kapsayıcı olmalıdır. Araştırmacı, analiz edeceği verileri anlamlı bütünler halinde nasıl parçalara ayıracağını önceden planlamalıdır. Verilerin çözümlenmesi sürecinde araştırmacının neyi aradığını belirlemesi için kodlama aşamasında çalışmanın temel sorularını ve kavramsal çerçeveyi göz önünde bulundurması önemlidir. Araştırmacı, veri setini birkaç kez okuyarak veya çıkan kodlar üzerinden tekrar tekrar çalışarak farklı kategorilerdeki verileri benzer kodlarla analiz edip edemeyeceğini anlamaya çalışır ve belgelerden anlamlı parçalar oluşturur. Böylece, kategori sınırları net bir şekilde çizilerek planlama süreci tamamlanmaktadır. İçerik analizinde kodlama, zihinsel açıdan oldukça yorucu ve meşakkatli bir süreçtir (Yıldırım ve Şimşek, 2000, ss. 163-164). Bu amaçla oluşturulan kategoriler/temalar literatürden faydalanılarak; kategoriler/temalara ait alt kodlar da hem literatür hem de seçim beyannameleri taranarak oluşturulmuştur.

Tablo 3: Kodlama Cetveli

Kategori/Tema	Kod
Yönetsel Kamu Hizmetleri	Eğitim, sağlık, güvenlik, çevre
Ekonomik Kamu Hizmetleri	Enerji, Altyapı/Ulaşım/Kentsel Dönüşüm/İmar, İstihdam, Tarım/Hayvancılık, Kaynak/Finans/Bütçe/Ekonomi, Kalkınma/Yatırım/Maaliyet
Sosyal Kamu Hizmetleri	Nüfus, Göç, Barınma/Konut, Dezavantajlı gruplar, Sosyal Politika
Bilimsel, Teknik ve Kültürel Kamu Hizmetleri	Spor, Teknoloji, Kimlik/İnanç, Tarih, Dijitalleşme, Sanat/Kültür

Örneklem olarak seçilen beyannameler belirtilen kodlama cetveli dikkate alınarak içerik analizine tabi tutulmuştur. İçerik analizinde tekrarlanma sıklığı dikkate alınarak nitel veriler nicele dönüştürülmesi sağlanmıştır. Sonrasında sayısallaştırmış tablolar metinlerde dikkate alınarak yorumlanarak araştırma soruları çerçevesinde tartışılmıştır.

4.ARAŞTIRMA BULGULARI

Çalışmada mecliste grubu bulunan siyasi partilerden CHP'nin 46 sayfa, DEM'in 108 sayfa, AK Parti'nin 162 sayfa, İYİ Parti'nin 41 sayfa, MHP'nin 28 sayfa ve Saadet Partisi'nin 108 sayfa

unsur olarak işlenen konular arasında yer almıştır. Ortak inançlar ve değerler, topluluğun üyeleri arasında bir bütünleşme ve dayanışma duygusu yaratır. Bu da topluluğun yerel kimliğinin güçlenmesine ve bireylerin o topluluğa aidiyet duygusunu artırmasına yardımcı olur. Bu durum partilerce yerel kamu hizmetlerinin sunumunda özellikle dikkate alınan konular arasında yer almıştır.

Tablo 5: Sosyal yerel kamu hizmetleri çapraz tablosu

SOSYAL KAMU HİZMETLERİ	CHP	DEM	AK PARTİ	İYİ PARTİ	MHP	SAADET PARTİSİ	Toplam
Nüfus	5	5	6	10	2	2	30
Göç	3	23	7	14	0	1	48
Barınma/Konut	13	12	39	16	12	7	99
Dezavantajlı gruplar	23	98	54	36	13	26	250
Sosyal Politika	8	32	28	15	22	33	138
TOPLAM	52	170	134	91	49	69	565

Sosyal nedenler yerel yönetimlerin varlık gerekçelerinden birisidir. Çalışmanın önceki kısımlarında bahsedildiği üzere demokrasi ile yerel yönetimler arasından ayrılmaz birliktelik bulunmaktadır. Bu nedenle yerel yönetimler hem bireysel özgürlüklerin hem de yerel özgürlüklerin koruyucusu olmakla beraber yerel kitlenin kendi geleceklerini kendilerinin tayin edebilmesine imkân tanıyan siyasal katılım zemini hazırlamaktadır (Ökmen, 2015, s. 16; Parlak ve Ökmen, 2010, s. 23). Sosyal kamu hizmetleri arasında göç, nüfus, barınma/konut, dezavantajlı gruplar ile sosyal politika konuları yer almaktadır. Bu konular içinde dezavantajlı gruplar partilerce en fazla dikkate alınan konular arasında yer almıştır. Analizler yapılırken kadınlar ve engelli ve bakıma muhtaç bireyler dezavantajlı gruplar arasında değerlendirilmiştir. Partiler özelinde bir değerlendirme yapıldığında DEM partisinin bildirgesinde tekrarlanma sıklığının diğerlerine göre daha fazla olduğu görülmektedir. Parti bildirgesinde özellikle kadın konusu sıkça işlenmiştir. Dezavantajlı gruplara yönelik faaliyetlerin sosyal politika ile doğrudan bağlantılı olması bu alandaki hizmetlerin sosyal politikaya dâhil edilmesi sonucunu doğurmuştur. Bunun yanı sıra analizde özellikle dikkat çeken diğer bir durum da göç konusunda ortaya çıkmaktadır. Göç, parti ideolojileri çerçevesinde bir taraftan tehdit olarak algılanırken diğer taraftan ise çok kültürlülük olarak ele alınmıştır. Dolayısı ile bu alanda yürütülecek olan yerel kamu hizmetleri de partilere göre farklılık gösteren bir vaad olarak seçim bildirgelerinde işlenmiştir.

Tablo 6: Ekonomik yerel kamu hizmetleri çapraz tablosu

EKONOMİK KAMU HİZMETLERİ	CHP	DEM	AK PARTİ	İYİ PARTİ	MHP	SAADET PARTİSİ	Toplam
Enerji	10	4	28	19	4	8	73
Alyapı/Ulaşım/Kentsel Dönüşüm/İmar	41	39	94	51	29	60	314
İstihdam	6	22	27	11	7	10	83
Tarım/Hayvancılık	16	20	31	6	2	4	79
Kaynak/Finans/Bütçe/Ekonomi	20	56	44	27	10	37	194

Kalkınma/Yatırım/Maaliyet	13	4	48	6	3	6	80
TOPLAM	106	145	272	120	55	125	823

Ekonomi faktörü açısından yerel yönetimlerin varlık sebebi bu birimlerin merkezden yönetime kıyasla kamusal nitelikteki hizmetlerin karşılanabilmesi amacıyla halka en yakın kuruluşlar olmaları, ihtiyaçların yerinde ve doğru bir şekilde tespit edilerek kıt kaynaklarla optimum etkinliğe ulaşılabileceği düşüncesidir (Nadaroğlu, 2001, s. 31). Ekonomik yerel kamu hizmetleri diğer yerel kamu hizmetleri kategorileri ile karşılaştırıldığında tekrarlanma sıklığı en fazla olan kategoridir. Partiler özellikle altyapı konusuna seçim bildirgelerinde sıklıkla yer vermişlerdir. Yerel yönetimlerin temel hizmetleri arasında yer alan bu konu içine ulaşım, imar ve kentsel dönüşüm hizmetleri de dahil edilmiştir. Bu konuda partiler özelinde bir değerlendirme yapıldığında AK Parti en fazla tekrarlanma sıklığına sahiptir. Diğer partiler ile kıyaslandığında AK Parti seçim bildirgesinde öncelikle mevcut yapılan kamu hizmetleri açıklanmış daha sonra ise planlanan yerel kamu hizmetleri sıralanmıştır. Kaynak/Finans/Bütçe/Ekonomi kodları da yine tekrarlanma sıklığı fazla olan kodlar arasındadır. Enerjiye yönelik kamusal faaliyetler özellikle çevre unsuru göz önünde tutularak değerlendirilmiştir. Bu konu özellikle merkezi idarenin faaliyeti kapsamında olması dolayısı ile AK Parti tarafından en fazla tekrarlanan konular arasında yer almıştır.

Tablo 7: Yönetmel yerel kamu hizmetleri çapraz tablosu

YÖNETSEL KAMU HİZMETLERİ	CHP	DEM	AK PARTİ	İYİ PARTİ	MHP	SAADET PARTİSİ	Toplam
Çevre/Ekoloji	40	51	127	33	9	41	301
Eğitim	26	45	30	21	11	26	159
Sağlık/Beslenme	53	53	29	38	9	18	200
Güvenlik	5	21	14	6	9	6	61
TOPLAM	124	170	200	98	38	91	721

Yerel yönetimlerin varlık sebebi nedir? sorusuna verilebilecek ilk yanıtlardan birisi belkide yönetsel nedendir. Çünkü kamusal hizmetlerin hepsinin merkezden yürütülmesi rasyonel değildir. Bununla birlikte kamusal nitelikteki ihtiyaçların, kamusal hizmetleri üretecek kuruluşların hizmet alanlarının daraltılmasıyla yerel kamu hizmetleri doğru tespit edilerek hem merkezi yönetim üzerindeki yük hafifletilmekte hem de yönetimde etkinliğin sağlanması mümkün hale gelebilecektir (Görmez ve Yaylı, 2018, s. 54). Dolayısıyla yerel yönetimler ile merkezi yönetim arasında optimum hizmet bölüşümü yapılmasını zorunlu kılmakta ve bu durum yerel kamu hizmetlerinin sunumunun asli aktörünün başta belediyeler olmak suretiyle doğrudan yerel yönetim kuruluşlarının alanına girmektedir (Tortop, vd., 2014, ss. 113-115). Tüm bu açıklamalardan yola çıkarak yerel yönetimlerin mevcudiyet gerekçesi ister siyasal ve ekonomik olsun isterse sosyal ve yönetsel olsun yerel müşterek kamu hizmetlerinin karşılanmasının direkt muhatabının, karar organları genel oy hakkıyla belirlenen özerk yapıdaki demokratik kuruluşlar olan yerel yönetimlerin olduğu anlaşılmaktadır. Yönetmel kamu hizmetleri içinde ele alınan çevre, eğitim, sağlık ve güvenlik konuları arasından çevre partilerce en fazla ele alınan konular arasında yer almıştır. Özellikle iklim değişikliği ve iklim krizi parti bildirgelerinde sıklıkla işlenen konular arasında yer almıştır. Kamu hizmetlerinin sunumunda iklim değişikliğinin yarattığı olumsuz

sonuçların partilerce dikkate alındığı ve bu durumun sağlık ve diğer kategorilerle ilişkilendirildiği görülmektedir. Eğitim ve güvenlik merkezi idarenin temel görevleri arasında yer almakla birlikte özellikle temel eğitimi destekleyici kurslar parti bildirgelerinde eğitim kodunda yer almıştır. Güvenlik ise hizmet sunumundan ziyade yerelde sunulan diğer kamu hizmetlerinin sunumu ile ilişkilendirilmiştir.

SONUÇ

Çalışma yerel seçim beyannamelerinde yerel kamu hizmetlerine yönelik bir analizi amaçlamıştır. Yerel seçim beyannamelerinde yerel kamu hizmetlerinin nasıl ele alındığı sorusuna cevap arayan bu çalışmada genel olarak partilerin ekonomik temelli kamu hizmetlerine öncelik verdiği ve bunların başında ise altyapı hizmetinin yer aldığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuçtan ve örnekleme dâhil edilen partiler özelinde yola çıkarak yerel kamu hizmetlerinin sunumunda ekonomik temelli bir yaklaşımın ön plana çıktığı ifade edilebilir. Özellikle altyapı, ulaşım, imar konuları yerel kamu hizmetlerinin temel konularıdır. Dolayısı ile bu durum beyannamelere de yansımıştır.

Çalışmada elde edilen sonuçlardan bir diğeri de parti ideolojilerinin yerel kamu hizmetlerine bakış açılarına göre farklılık gösterebildiğidir. Özellikle göç ile inanç ve kimlik konusunda bu durum ortaya çıkmaktadır. Göç bir yandan tehdit olarak algılanırken diğer yandan ise kültürel çeşitlilik olarak algılanmaktadır. Bu durum inanç ve kimlik ile de bağlantılı olarak ele alınmaktadır. Partiler genel itibari ile yerel kimlik konusuna yerel kamusal hizmetler bağlamında özellikle yer vermişlerdir. Bu durumu kültür ve sanat çalışmaları ile tarihi yapının korunmasıyla ilişkilendirmişlerdir.

Beyannamelerde dikkat çeken diğer bir konu ise dezavantajlı gruplardır. Özellikle kadınlar ve kadın istihdamı yerel kamu hizmetlerinin bir parçası olarak görülmüştür. Bu durum sosyal politikanın da bir parçası olduğundan özellikle sosyal politika konusu partilerin yerel seçim beyannamelerinde yer alan önemli konular arasında yer almıştır.

Yönetmelik kamu hizmetleri merkezi idarenin temel görevleri arasında olduğundan seçim beyannamelerinde özellikle merkezi idarenin hizmetlerine yardımcı önerilerin geliştirilmeye çalışıldığı anlaşılmıştır. Bu kategori içinde özellikle çevre konusu sıklıkla tekrarlanan konular arasında yer almıştır. İklim değişikliği krizi tüm beyannamelerde yer alan konular arasındadır. Bu durumla ilgili yerel düzeyde geliştirilen politika önerileri seçim beyannamelerinde dikkat çeken konular arasındadır. Ayrıca partiler seçim beyannamelerinde yer verdikleri önerilerde, çağın gereklerini gözardı etmedikleri görülmektedir. Dijitalleşmenin yerel kamu hizmetlerinin sunumunda önemli bir araç olduğu ortaya çıkan diğer bir sonuçtur.

Çalışma yerel düzeydeki kamu hizmetlerinin seçim beyannamelerinde ele alınmasına yönelik olmakla birlikte ortaya çıkan sonuç yerel düzeydeki sorunlara da ışık tutmaktadır. Özellikle sürdürülebilir bir yaşam ve ekonomi önerileriyle çevresel felaketlere vurgu yapılırken; kentsel dönüşüm ve altyapı hizmetleriyle ise mekânsal düzeydeki sorunlara ışık tutulmaktadır. Bunun yanı sıra dezavantajlı gruplar ve bilhassa kadınlara beyannamelerde yer verilmesi, bu gruplara yönelik sorun alanlarının olduğuna ve bunlara ilişkin ivedi olarak çözüm önerilerinin ortaya konulmasına işaret etmektedir.

EXTENDED ABSTRACT

The political existence of local governments is associated with concepts such as democracy, equality, freedom and participation. This has been possible as a result of long-term historical progress. In this context, local government, democracy and local politics have become complementary concepts and phenomena. Democracy and local governments are inseparable. For this reason, local governments are the protectors of both individual and local freedoms and provide a platform for political participation that enables the local population to determine their own future.

By narrowing the service areas of the institutions that will produce public needs and public services, local public services will be determined correctly, and the burden on the central administration will be alleviated and it will be possible to ensure efficiency in administration. Therefore, it necessitates an optimum service distribution between local governments and the central government, and this situation falls directly within the sphere of local government institutions, with municipalities being the main actors in the provision of local public services. Based on all these explanations, it is understood that local governments are autonomous democratic organisations whose decision-making bodies are determined by universal suffrage and which are the direct addressees of meeting local common public services, whether the reason for their existence is political and economic or social and administrative.

Political parties are organised throughout the country and try to gain administrative authority over the central government or local governments in general or local elections. As in many other countries, the way to come to power in Türkiye is through democratic elections. For this reason, it is important for political parties to get the support of citizens, to analyse their problems correctly and to strategically identify the service areas in need. This study analyses how political parties address local public services in local elections. For this purpose, the local election declarations of the political parties with a group in the Turkish Grand National Assembly (TBMM), which were shared with the public in the local elections of 31 March 2024, are analysed.

Political parties aim to turn voter behaviour in their favour through election manifestos they have prepared by bringing democratic participation policies to the forefront in local elections, both in meeting the public services that citizens need and in contributing to citizens' participation in governance in representative democracies. Local election manifestos are a kind of contractual texts containing the promises and projects regarding the public services that political parties wish to realise for the target group they want to vote for. The promises and projects set forth in the said declaration are not obligatory for the candidate party to fulfil or not after winning the election. In other words, although local election declarations are not binding on political parties, it is possible to argue that these texts are rather local service strategy declarations.

Content analysis method was utilised in the study. This method is characterised as a multifunctional and developing technique used in the field of social sciences. Content analysis is defined as a deductive reading of concepts, texts and other materials with predetermined criteria to investigate social reality. These methodological tools and techniques may seem weak at the planning stage, but they provide effective and interesting results in practice. With its ability to transform from text to quantitative and qualitative data, it makes it possible to reach unwritten messages from written texts. With this method, the meanings of the concepts in the materials handled are tried to be harmonised with the information explained in the theoretical part. Since the study aims to analyse local elections, "*how are local public services handled by political parties?*" is the main problem statement of the research. In the context of this basic problem statement, "*which public services are prioritised in local election campaigns?*" is one of the questions to be answered in the research.

As a result of both theoretical research and qualitative analyses, the following conclusions were reached: I) In the study, the 46-page declaration of CHP, 108-page declaration of DEM, 162-page declaration of AK Party, 41-page declaration of İYİ Party, 28-page declaration of MHP and 108-page declaration of Felicity Party were analysed. II) The arts and culture code was the code with the highest frequency of repetition among the codes identified for scientific, technical and cultural public services. III) Social public services include migration, population, housing, disadvantaged groups and social policy. Among these issues, disadvantaged groups were among the issues that were taken into consideration the most by the parties. IV) Economic public services is the category with the highest frequency of repetition compared to other public services categories. Parties have frequently included the infrastructure issue in their election manifestos. V) Among the environmental, education, health and security issues addressed within the administrative public services, the environment was among the most frequently addressed issues by the parties. In particular, climate change and climate crisis were among the issues frequently addressed in party manifestos.

Çıkar Çatışması Bildirimi/ Conflict of Interest Statement:

Yazar, bu makalenin araştırılması, yazarlığı ve yayımlanmasına ilişkin herhangi bir potansiyel çıkar çatışması beyan etmemiştir. / The authors declared no potential conflict of interest regarding the research, authorship, and publication of this article.

Destek/Finansman Bilgileri/ Support Financing Information:

Yazar, bu makalenin araştırılması, yazarlığı ve yayımlanması için herhangi bir finansal destek almamıştır. / The authors have received no financial support for the research, authorship, and publication of this article.

Etik Kurul Kararı/ Ethics Committee Decision: Bu çalışma için Etik Kurul Kararı gerekmemektedir. / No Ethics Committee Decision is required for this study.

Yazar Katkı Oranı/ Author Contribution Rate: Yazarların katkı oranı eşittir. / The contribution rates of all authors are equal.

KAYNAKÇA

- Acar, İ.A., & Akman, Ç. (2021). Dünyada yerelleşme ve mali yapıda gelişmeler. (ss. 1-16). Ed. Çiğdem Akman, İbrahim Attila Acar. *Dünyada yerel yönetimler ve mali yapıları*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- AK Parti (2024). Türkiye yüzyılı şehirleri için gerçek belediyeçilik. <https://www.akparti.org.tr/media/ms2bfyi0/2024beyanname.pdf>
- Albal, H. (2020). Kamu hizmetlerinden yararlanmada kadın-erkek eşitliği. *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*. 11(1), 213-227.
- Alıcı, O.V. (2020). Yerel yönetimlere dair muhalefet partilerinin vermiş oldukları kanun tekliflerinin değerlendirilmesi. *Journal of International Management, Educational and Economics Perspectives*. 8(1), 48-60.
- Atasayın, M.G. (2012). *Kamu hizmetlerinin süreklilik ve düzenlilik ilkesi*. İstanbul: Oniki Levha Yayınları.
- Bağrıaçık, A. (2018). Kamu hizmetinin uyarılma ilkesi üzerine bir değerlendirme. *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*. 26(3), 155-183.

- Banazılı, A.M. (2018). Yerel kamu hizmeti sunumunda “yeniden belediyeleştirme (remunicipalisation)”: OECD ülkeleri ve Türkiyeden uygulama örnekleri. *Medeniyet Araştırmaları Dergisi*. 3(6), 111-132.
- Britannica (2024). *Local government*. <https://www.britannica.com/topic/cabildo-local-government> (Erişim Tarihi: 13.03.2024).
- CHP (2024). İşimiz gücümüz Türkiye. <https://chp.org.tr/yayin/2024-yerel-secim-bildirgesi>
- Çağdaş, T. (2019). Federal ve üniter devletlerin yerinden yönetim birimlerinin benzerlik ve farklılıkları açısından incelenmesi. *İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*. 6(1), 162-179.
- DEM (2024). Yerel demokrasi ile özgür kentlere. <https://drive.google.com/file/d/1cb1nwOnt41hyVw49F0cvgikyIYrIN-0g/view?pli=1>. (Erişim Tarihi: 24.01.2024).
- Denek, S. (2019). Yeni kamu hizmeti düşüncesi: Değişen kamu hizmeti anlayışı. *Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 4(1), 418-439.
- Görmez, K., & Yaylı, H. (2018). *Yerel yönetimler*. (İkinci Baskı). Ankara: Orion.
- Günday, M. (2002). *İdare hukuku*. (Altıncı Baskı). Ankara: İmaj Yayıncılık.
- Gürcüoğlu, S. (2020). Türkiye’de siyasi partilerin yerel katılım politikaları. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. 22(4), 1046-1066.
- İyi Parti (2024). Türkiye için en iyisi. <https://iyiparti.org.tr/storage/img/content/jqwz/iyiparti-2024-secim-beyannamesi-a4.pdf>. (Erişim Tarihi: 20.01.2024).
- Kartal, N., Tuncel G., & Göktolga, O. (2015). Local governments and government of cities in Turkey. *Journal of Public Administration and Governance*. 5(1), 1-22.
- Kavas, A. (2017). Belediye hizmetleri ve seçmen davranışı ilişkisi üzerine bir araştırma: Ankara Yenimahalle ve Altındağ ilçe belediyeleri örneği. *Mülkiye Dergisi*. 41(4), 75-112.
- Kavas, A. (2018). 24 haziran seçimlerine doğru siyasi partilerin seçim beyannamelerinde; “yerel yönetimler”. *TEPAV*. 201823. 1-11.
- Kavas, A., & Düşündere, A.T. (2019). Yerel yönetimler için siyasi partilerin seçim beyannameleri neler vaat ediyor? *TEPAV*. 201908. 1-45.
- Kavas-Urul, A., & Sertesin, S. (2015). Siyasi partilerin seçim beyannamelerinde yerel yönetimler. *TEPAV*. 2015111, 1-10.
- Keleş, R. (2000). *Yerinden yönetim ve siyaset*. (Dördüncü Basım). İstanbul: Cem Yayınevi.
- Keleş, R. (2019). *Yerinden yönetim ve siyaset*. (Onbirinci Basım). İstanbul: Cem Yayınevi.
- Keleş, R. (2020). Yerel demokrasiyi merkezîyetçilik virüsünden arındırmak. *Kent ve Çevre Araştırmaları Dergisi*. 2(1), 45-58.
- Kılıçel, M.M. (2024). Türkiye’de yerel yönetimlerde kamu hizmeti sunma yöntemleri. *Uluslararası Akademik Birikim Dergisi*. 7(1), 56-67.

- Kızılboğa Özaslan, R., Akıllı, H., & Özaslan, K. (2014). 6360 sayılı kanun çerçevesinde gümüşlük belde belediyesinin kapatılmasına ilişkin yöre halkının algısı. *Marmara Üniversitesi İ.İ.B. Dergisi*. 36(2), 215-235.
- Kızılboğa, R., & Alıcı, O.V. (2013). Türkiye’de kırsal alan belediyeçiliği ve büyükşehir belediyelerinde il mülki sınırı uygulaması. *Türk İdare Dergisi*. 476, 353-381.
- Metin, O., ve Ünal, Ş. (2022). İçerik Analizi Tekniği: İletişim Bilimlerinde ve Sosyolojide Doktora Tezlerinde Kullanımı. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. 22(2), 273-294.
- MHP (2024). Üretken belediyeçilik. https://www.mhp.org.tr/usr_img/mhpweb/kitaplar/uretken_belediyeçilik_web.pdf. (Erişim Tarihi: 23.01.2024).
- Nadaroğlu, H. (2001). *Mahalli idareler*. (Yedinci Basım). İstanbul: Beta Yayınları.
- Negiz, N., & Akyıldız, F. (2012). Yerel seçimlerde seçmenin tercihi üzerinde aday imajının etkisi: Uşak örneği. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 15, 171-199.
- Onar, S.S. (1966). *İdare hukukunun umumi esasları*. (3. Cilt). İstanbul: Hak Kitabevi.
- Onuoha, C.B., & Ufomba, H. (2019). Local government fiscal autonomy and its impact on the performance of small and medium scale enterprises in Nigeria. *International Journal of Research and Innovation in Social Science*. 3(3), 231-241.
- Ökmen, M. (2015). *Yerel yönetimlerde güncel gelişmeler: Kuramdan uygulamaya*. Bursa: Ekin Yayınları.
- Ökmen, M., & Çağatay, U. (2014). Kamu hizmeti-yerel hizmet ilişkisi ve açılımları üzerine notlar. *Yerel Politikalar*. Temmuz-Aralık, 77-104.
- Özel, M., Eren, V., & İnal, M.E. (2009). Yerel siyaset ve yerel halkın belediye hizmetlerine bakışı: Yerel hizmetlerden memnuniyet düzeyi üzerine bir araştırma. *Alanya İşletme Fakültesi Dergisi*. 1(1), 33-50.
- Özlüer-Özkaya., I. (2022). Kamu hizmetinin temel ilkeleri bağlamında elektrik hizmeti. *Ankara Barosu Dergisi*. 2 (Nisan), 279-316.
- Parlak, B., & Ökmen, M. (2010). *Kuramdan uygulamaya yerel yönetimler-ilkeler, yaklaşımlar ve mevzuat*. İstanbul: Alfa-Aktüel Yayınları.
- Reddy, P., Nemec, J., & De-Vries, M.S. (2015). The state of local government. *Public Policy and Administration*. 14(3), 160-176.
- Sezer, Ö., & Vural, T. (2010). Kamu hizmetlerinin sunumunda devletin değişen rolü ve merkezi yönetim ile yerel yönetimler arasında yetki ve görev paylaşımı. *Maliye Dergisi*. 159(Temmuz-Aralık), 203-219.
- Sezik, M. (2019). Türkiye’de yerel yönetimlerin yaşanabilir kent oluşturma politikaları. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. 16(2), 703-716.

- Sutcliffe, B.J. (2008). Public Participation in local politics: The impact of community activism on the Windsor-detroit border decision making process. *Canadian Journal of Urban Research*. 17(2), 57-83.
- Şahin, Y. (2021). *Yerel yönetimler*. (Altıncı Basım). Bursa: Ekin Yayıncılık.
- Şengül, R. (2010). *Yerel yönetimler*. Kocaeli: Umuttepe Yayınları.
- T.C. Anayasası (1982). https://www.tbmm.gov.tr/yayinlar/2021/TC_Anayasasi_ve_TBMM_Ic_Tuzugu.pdf (Erişim Tarihi: 14.03.2024).
- Tausanovitch, C., & Warshaw, C. (2014). Representation in municipal government. *American Political Science Review*. 108(3), 605-641.
- Tavşancıl, E., & Aslan, E. A. (2001). *Sözel, yazılı ve diğer materyaller için içerik analizi ve uygulama örnekleri*. İstanbul: Epsilon.
- Tortop, N., Aykaç, B., Yayman, H., & Özer, M.A. (2014). *Mahalli idareler*. (Üçüncü Basım). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Uçar, A., & Eryiğit, B.H. (2020). Vatandaşların belediyelerin ürettiği kentsel hizmetlere erişebilirliğinin değerlendirilmesi: Karaman belediyesi örneği. *PARADOKS Ekonomi, Sosyoloji ve Politika Dergisi*. 16(2), 175-188.
- Usta, S., & Bilgiç, E. (2016). Yerel yönetimlerde hizmet sunumu: Kamu özel ortaklığı modeli. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 1(23), 250-268.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2000). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınları.
- Yüksel, E. (2019). Türkiye'de iletişim araştırmalarında içerik analizi uygulamaları, sorunlar ve çözüm önerileri. *International euroasia congress on scientific researches and recent* (s. 134-152) içinde. Bakü: Hazar Üniversitesi.
- Zeyrekli-Yaş, S. (2022). Siyasi partilerin yerel yönetim politikalarının karşılaştırmalı analizi. (ss. 286-304). Ed. Gamze Yıldız Şeren, Osman Geyik, Dilek Akbaş Akdoğan, *Yerel yönetimler üzerine siyasi, mali ve sosyal tartışmalar*. Ankara: Gazi Kitabevi.